

Uddrag af Henrik Pontoppidans Lykke-Per

(Tekst A)

Mens Per om Natten rullede op gennem Jylland, tænkte han ofte paa sin mislykkede Julerejse for snart syv Aar siden, da han sidste Gang kørte her paa Vej til Hjemmet. Indtil de mindste Enkeltheder huskede han endnu hin Hjemkomst i den mørke Vinteraften, hvor en kold, gullig Regntaage indhyllede Byen, og gjorde de søvnigt lysende Lygter endnu dorskere. Han saae Søsteren Signe staa paa den vaade Perron i sin halvkorte, gammeldags Kaabe med sorte Uldhandsker paa Hænderne og Kjøleskørtet løftet op over et Par store Fødder i Galosjer. Han huskede Faderens Utilfredshed med, at han havde taget sig Ferie uden forud indhentet Tilladelse, og især sin egen Skuffelse ved at høre, at der skuredes Gulv i Spisestuen, og deraf forstaa, at de andre allerede havde spist.

Et Par vadmelsklædte Bønder veg helt forskrækket til Side for ham. Med Tilfredshed hørte han den ene af dem hviske til den anden:

"Monstro, te det sku' være ham, den unge Grev Frys?"

Skønt han telegrafisk havde meldt sin Ankomst, var der Ingen til at modtage ham. "Desbedre" – tænkte han – "saa har jeg frie Hænder!" Og han bestemte sig til at tage ind paa et Hotel, hvad der i enhver Henseende vilde være ham bekvemmest.

Men just som han vilde stige ind i en af de to Hotelomnibusser, som holdt udenfor Stationsbygningen, fik han Øje paa Eberhard, der langsomt kom gaaende ovre fra et lille Lystanlæg lige overfor Stationen. Per forstod straks, at Broderen, der var saa omhyggelig for sin Værdighed, havde oppebiet Togets Ankomst derovre i Anlægget, for at det skulde tage sig ud, som om han halvt tilfældig var kommen her forbi paa en Spaseretur, – og uvilkaarlig trak han paa Skuldren deraf. Den Slags Overlegenhed, der i gamle Dage havde kunnet opirre ham, vakte nu kun hans Medynk.

Gensynet af Barndomsbyen gjorde foreløbig ikke noget stærkt Indtryk paa Per. Med sine smalle og krogede Gader, sine eet-, højst to-stokværks Huse og med sin Uendelighed af Rendestensbrædter forekom den ham næsten komisk legetøjsagtig i Sammenligning med den

Verdensstad, hvorfra han kom. Det var gaaet ham med Byen som med Familjehjemmet: den var i Aarenes Løb gleden ud af hans Liv, var sunken ned under hans Horisont. Og han kom pludselig til at smile ved at mindes, hvorledes det engang havde været hans Ærgerrigheds Drøm at blive den fejrede Matador i denne Ravnekrog, der havde været Vidne til hans Fornedrelse.

Ikke desmindre genkendte han nu næsten hvert Menneske, de mødte. Ethvert af de smaa Huse med oljemalede Mure og Gadespejl foran Dagligstuevinduet, hvert Navn over Butiksdørene, hvert gammelt Lavsskilt over Portene kaldte et eller andet Stykke Fortid tilbage i hans Erindring. Særlig galdt dette Latinskolen, der vendte en bred Gavl og Legepladsens høje Murindhegning ud mod Gaden. Da de kom der forbi, var der just Frikvarter; og Drengelarmen, som væltede ud over Muren nøjagtig som i hans egne Skoledage, førte ham en Vrimmel af halvglemte Barndomsminder lyslevende for Øje. Og rundt omkring Byen laa de høje Bakker, han som Dreng havde elsket, og Fjorden og de milebrede Enge, Sommerdagens Tumleplads, hvor den første, spæde Tankespire til hans Kanalprojekt var undfanget, og hvor han ogsaa havde vundet sin første, anelsesfulde Forstaaelse af Vindkraftens Betydning, naar han satte sin Kæmpedrage "Heljo" op og lod den trække en lille, stenbelæst Legevogn henad Grønsværen.

Søsteren Signe tog imod ham ude i Forstuen. Hun var meget bevæget ved Gensynet men rakte ham Haanden i Tavshed og halvt bortvendt, som om der sammen med ham fulgte noget ind i Huset, for hvilket hun maatte slaa Øjnene ned.

"Mor er gaaet ind for at hvile sig lidt," sagde hun, da de var kommen ind i Spisestuen, hvor Per fandt et Par af sine yngste Søsken, Tvillingerne, der under hans Fraværelse fra Hjemmet var bleven halvvoxne, saa han daarligt kunde kende dem igen. De besvarede forlegent hans Haandtryk uden at se paa ham. Signe vedblev:

"Mor sagde, jeg skulde kalde paa hende, naar du var kommen; men jeg synes nu ikke, det er rigtigt at forstyrre hende. Hun har vaaget hele Natten."

Skønt Faderen laa helt henne i den modsatte Ende af den store Lejlighed, talte Signe hele Tiden med dæmpet Stemme, saadan som man efterhaanden vænner sig til det, hvor der er en Syg i Huset. Per sagde, at Moderen naturligvis paa ingen Maade maatte forstyrres.

Ganske som ved hans Hjemkomst for syv Aar siden stod der en Bakke med noget Smørrebrød, der var sat af til ham. Signe skænkede ham en Kop Kaffe, og for ikke at støde an tvang han sig til at spise lidt, skønt han for Uro næppe kunde faa Brødet gennem Halsen. Fra den anden Ende af Stuen iagttog Tvillingerne ham med store nyfigne Øjne. Signe sagde:

"Du vil vel gerne ind og se Far? Han ligger jo hen i Døs og har ikke været vaagen siden iaftes. Sygeplejersken gør ham netop i Stand nu. Jeg skal gaa ind og høre, hvornaar du kan komme derind."

Han foer nervøst sammen. Døren bagved ham var sagte bleven aabnet; det var Signe, der kom tilbage.

"Du kan godt gaa ind. Kom blot."

Per kom gennem et lille halvtomt Kabinet og ind i Dagligstuen. Døren herfra ind til Sovekammeret stod paaklem. Signe nærmede sig den paa Taaspidserne, skød den lydløst op og førte Per hen til Fodenden af en Seng, der stod frit ud paa Gulvet fra den ene Sidevæg. Der var næsten mørkt derinde, saa han i de første Øjeblikke daarligt kunde finde sig tilrette.

Efterhaanden skelnede han dog Omridsene af et hentørret Hoved, der laa halvt paa Siden og med tillukkede Øjne – dybt nedsunket i en stor, blød Pude – i en dødlignende Søvn. En frysende Skælven jog Per gennem Kroppen, men nogen Sindsbevægelse udover den Uhyggefølelse, som Synet af Opløsningen naturligt fremkalder hos den, for hvem Døden er Livets Gru, greb ham ikke. Den Omstændighed, at Faderens Tilstand saa øjensynlig umuliggjorde enhver Tilnærmelse, virkede netop beroligende paa ham. Hvad han mest havde frygtet, var Familjeiveren for i sidste Øjeblik at faa tilvejebragt en Forsoning. Han vidste, at han for sit Vedkommende intet havde at sige sin Fader; og hvad denne muligvis kunde have ønsket at sige ham, vilde efter al Rimelighed kun have forværret Forholdet og maaske have givet Anledning til Oprin, som let vilde have faaet en uhyggelig Karakter.

Hun blev et Øjeblik staaende derhenne, idet hun med den ene, famlende Haand støttede sig til Dørkarmen, med den anden til en sort Stok. Det varede lidt, før Per forstod, at det

var hende. Han huskede hende næsten kun som sengeliggende og havde ikke tænkt sig hende saa lille. Saa var hun nu ogsaa ældet stærkt i de mellemliggende Aar. Ikke alene var Haaret bleven graat, Trækkene skarpere, men den mægtige Sjælsanspændelse, der under Faderens lange Sygeleje paa næsten overnaturlig Vis havde holdt hende oprejst, lagde en fremmedartet Strenghed i Ansigtstudtrykket, navnlig i de dybtliggende, ligesom synsk fremadstirrende Øjne.

Ovrraskelsen forvirrede Per. Og det Blik, der nu mødte ham fra disse Øjne, og den Maade, hvorpaa Moderen, da han nærmede sig, ligesom afværgende udstrakte Haanden imod ham, gjorde ham endnu mere raadvild. Det var aabenbart, at hun ventede en angergiven Tilstaaelse af ham; og i nogen Tid stod de overfor hinanden som et Par Støtter. Dog, Moderfølelsen vandt tilsidst Overmagten. Mens Taarerne randt ned over hendes Kinder, tog hun hans Hoved mellem sine Hænder og kyssede ham paa Panden.